

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemá nedelje in praznike, ob $\frac{1}{2}$ 6. uri popoldne.

Štev. 264.

V Ljubljani, v soboto 16. novembra 1889.

Letnik XVII.

Mihael Napotnik — knezoškof lavantinski.

Vse obrne v božjo slavo
Mitra kinči sveto glavo ...
Kdo je mar?

Lavantinska vladikovina se raduje ...

Jutri zasel bode škofovski sedež stolne cerkve sv. Ivana Krstitelja v Mariboru mož, na katerega stavijo duhovščina in verniki najlepše nade. In opravičeno. Ne prihaja v domovino nepoznat; v najtrdnější móžki dóbi prijema v roko pastirsko palico, svojim rojakom bode zaklical jutri prvič raz vzvišeni škofovski sedež: Pax vobis — Mir vam bodi!

Vzrastel je novoposvečeni knezoškof na zelenih livadah južnega Štajerja. Ondi se je učil, ondi večinoma pripravljal za svoj poklic, ondi tudi že služboval. In ko se sedaj povrača po nedolgem odmoru v domovino kot viši pastir svoje rodne škofije, ni čuda, ako mu vroča srca vernikov kipé nasproti, srca polna ljubezni in spoštovanja. Vedó, komu verujejo. Vsegdar unet za vse dobro, poln božjega duhá, goreč za pobožnost in sveto življenje, moder in učen, iskreno ljubeč svojo domovino, vedel bode voditi izvoljeno čredo svojo na dobro pašo. Znal bode ubrati v srcih svojih rojakov ono struno, katero je ubiral nekdanj nepozabni Anton Martin, da je glasno zvenela in še doni po širni vladikovini: gojil in čuval bode vernikom svojim dvoje biserov, ki stajim draga kot svetle oči: **sveto katoliško vero in besedo materino.**

Težka je, osobito dandanes, služba škofovska. Čem večá čast, tem večé breme naklada. Narodi težé po prostosti, ki pa ne zasluži tega imena. Avtoriteta se maje na svojem sedežu, družinski red in društvene razmere se zmikajo iz krščanskih načel, svet drví burno naprej za idejami, ki niti iz daljave ne obetajo sreče narodom, ki za njimi prodirajo. Na vse imenitne pojave, na vse nevarnosti treba, da se ozira bistro oko višega pastirja, da jih bo vedelo v prid obrniti ali pa odstraniti svojim ovčicam. In žal! le prepogosto javljajo se dandanes razne prikazni, ki so malo tolaživne za bodočnost. Ni čuda, da se često ramena šibé pod težkim bremenom težkih časov. Novoposvečeni vladika lavantinski stopa v najkrepkejših letih móžke dóbe na kraj apostolskega svojega delovanja. In ta nada objema njegove vernike, da bode knezoškof s čilo roko, neprestrašeno branil najdražje svetinje svojcev, da bode na dolgo let dvigal pastirsko palico v slavo božjo ter večni in časni hasek vernikov.

Lavantinska vladikovina se raduje ... In ne samo ta.

Slovenci smo narod mučenikov. Stoletja smo spali spanje narodne smrti. In da nas ni probudila zavest duhovenstva, pokopani bi bili danes, in o nas bi pričala le še zgodovina v nejasnih potezah. A vstali smo, dvignila nas je v življenje duhovščina. Z vero rešila je tudi narodnost. Zato pa Slovenci z dvojno radostjo gledamo na vzvišeni stol svojih vladik. Vajeni smo ubogati jih, ko nam kažejo gotovo pot do duševnega blagra. Radi hodimo za njimi, ko pred nami prodirajo kot voditelji naroda. Blagor nam, dokler bodemo varno živeli pod varnim žezlom pastirske palice! Ne želeli pa bi nikdar doživeti, da bi se ločila belo-rumena zastava od naše trobojnice.

Novoposvečeni vladika je že položil darove svojega svetlega uma na oltar domovine. Pozna nas in naše potrebe. In kaj hočemo še želeti?

Drava in Sava, Soča in Kolpa, pa morje jadransko se radujejo ...

Na mnogo in mnogo let za sveto katoliško vero in besedo materino!

Delovanje „schulvereina“ v naši deželi.

I.

Krasna naša Krajina bila je od pamtiveka trn v peti onim ponemčevalcem, ki pod zastavo liberalizma, omike in véde bijejo boj za iztrebljenje slovenske narodnosti po slovenskih pokrajinah. S kako silovitostjo in ogromnimi gmotnimi žrtvami se bije ta boj do današnjega dne na Kranjskem, je živ dokaz najnovejši g. prof. L. „Nemški koledar“ za l. 1890., v kojem je tudi priobčen članek o dosežanem delovanju nemškega „šulferajna“ v deželi naši.

Delovanje tega društva obseza doslej nastopna podjetja, in sicer v Ljubljani: štirirazredno deško ljudsko šolo v veliki realki (186 učencev) in nemško otroško zabavišče v Mahrovi hiši, vrhu tega pa društvo gmotno podpira tukajšnje protestantsko šolo. V Kočevji založil je šulferajn s podporo Jan. Stampfla strokovno šolo za lesno obrt in plehtarstvo ter jo podpira (na leto 2880 gl.). Dalje podpira to društvo v Kočevji zasebno otroško zabavišče (100 gold.), dijaško zakladnico (2282 gold.), mestno godbeno šolo (210 gl.), v Mavertlu (okr. črnomaljski) je založilo l. 1882. ljudsko šolo v lastni hiši, ter poseduje šolska poslopja v Grčaricah, Ovčjaku in Zdihovem. V Tržiči in Zagorji (ob Savi) vzdržuje šulferajn otroški zabavišči ter podpira nemško zasebno ljudsko šolo Medvodami (240 gl.); za učila je društvo potrošilo doslej 2799 gl., učiteljske podpore 4582 gl. itd.

Najbolje se pa uverimo o velikih žrtvah tega društva, ako priobčimo tú razpredeljeno po letih, koliko je potrosilo tekom osem let na Kranjskem v svoje namene. Leta 1881. je izdalo 3401 gold. 43 kr.; 1882. l. 11.923 gl. 94 kr.; 1883. l. 4746 gl. 40 kr.; 1884. l. 24.771 gl. 34 kr.; 1885. l. 6509 gl. 68 kr.; 1886. l. 10.971 gold. 18 kr.; 1887. leta 11.511 gl. 13 kr.; 1888. l. 12.295 gl. 4 kr., torej v osemih letih ogromno svoto 86.130 gl. 14 kr. in če prištejemo tej svoti še dovoljenih 6477 gold. 68 kr. a ne potrošenih, izdalo se je torej za nemško svrhu na Kranjskem: 92.607 gold. 84 kr.! Od te svote pripade na Ljubljano 18.695 gold., Kočevsko mesto 36.181 gl., ostalo svoto pa so dobili okraji: Stari Log, Polom, Gotnica, Smuka, Svetli Potok, Mavertl, Grčarica, Srednja Vas, Koprivnik, Trava, Mozelj, Morovec, Tržič, Poljane, Reichenau, Kočevska Reka, Zagorje, Ovčjak, Zdihovo, Planina (okr. črnomaljski), Draga, Črnuošnjice, Turkova Draga, Topla Reber in Bela Peč.

Iz teh podatkov vsakdo lahko vidi neumorno delovanje tega velikonemškega društva, kojemu se mora vsak rodoljub, gorko čuteč za slovensko dečo, z vsemi močmi upirati. Članek je završen z besedami: „Radi privoščimo drugim narodom v Avstriji njih jezik in šole; gojé in skrbé naj zánje, kakor jim drago, a nam Nemcem mora biti isto dovoljeno.“ Dobro! Kaj pa poreče pisatelj Sch. k razpisanemu natečaju, v kojem se išče slovensčine zmožen učitelj za šulferajnsko šolo v Sevnici na Štirskem?

Gotovo ne velja ta pogoj za nemške otroke, da bi jim učitelj vbijal v glavo slovensčino, temveč, da se imajo slovenski otroci s pomočjo slovensčine potujiti.

Vprašamo, kak namen ima ta boj? V pravih tega društva sicer ni jasno naznačen, toda nam je povsem znana njegova politična stran. Tú navajamo napitnico podpredsednika šulferajnu, prof. Vikt. viteza Krausa, koji je imel v Fürstenfeldu ter slóve: „Ko smo zalágali nemški „Schulverein“, bilo je to trenotje zaupanja v nemški genij in v njegov obstanek med nami, v oni dobri genij, koji je l. 1870. in 1871. vedel zvesto združeni nemški narod v orožji po slavni bojiščih od renskih valovtjá pod gradbe mesta Pariza in koji je blagoslavljaoč položil roke na slavno delo našega veka, obnovljenje nemškega cesarstva!“

To je tedaj duh in cilj šulferajnu, o kojem se je profesor Kraus dalje izjavil, rekoč: „Vidimo li tú na iztoku (v Avstriji) z bolestjo, kako vzlic našim naporom postajajo vas za vasjo in ž njimi šola, jezik, mišljenje in urav žrtva inonarodnega sosedu, obračajmo se torej z uteho na zapad, k onima pridobljenima državnima deželama (Alzacija in Lotaringija), koji mladostno okrepljena država obljubuje za vselej ohraniti.“

Ako se narod naš poteza za ravnopravnost in napenja vse sile, da bi se slovenska deca ne ponemčevala, temveč vzgojevala v materinem jeziku, se to nazivlje pri tej gospódi nasilstvo proti nemštvu.

Ti gospodje govoré preveč odkritosrečno. Toda iz tega pa pohaja tudi za nas pouk, da nobenim načinom ne opešamo, temveč zajedno obračamo največjo pozornost slovenski Štirski in zlasti Koroški; obramba in ohranitev teh slevenskih pokrajin biti nam mora najsvetejša zahteva v naših političnih težnjah. Vsak udarec, vsako škodo v tem oziru čutimo bratje na Kranjskem dvojno. Iz naših slovenskih pokrajin hoté utvoriti Alzacijo; pobrnimo se, da postanejo neomejena narodna gradba!

Naučni minister dr. Gautsch je nedavno zaukazal, naj se odstranijo iz slovenskih šol slike slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, ker imajo bajé staroslovanski napis. Nov dokaz, kako umeje biti ta gospod velik — v malenkostih. Kaj pa, ko bi visela v kaki šulferajnski šoli podoba tevtonskega junaka Herrmanna z runovim podpisom, radovedni smo, bi jo li tudi prepovedal nemškim šolam? Se more li pameten človek česa bati, kar je povsem nemožno? Tako postopanje nas pa stoprav uči, da je najboljšé sredstvo zoper panslovansko bojazen, dati slovanskim narodom, kar jim po pravu in pravici gré, da bi se čutili v Avstriji zadovoljne in srečne — in ne kot tujece.

Narod naš je vendar tako avstrijski misleč, tako vzbujen in potrpežljiv, veliki davki se na krvi in žuljih v prospek države zahtevajo od njega, in vendar, kdo posluša glas njegov, kdo se ozira na njegove težave? — Hoče li ohraniti svojo vero in nrvnost, odklanja se mu verska šola, dasi je na tisoče podpisalo dotično prošnjo; hoče li ohraniti svoje avstrijsko domoljubje, zatirajo mu baš ti ljudje to čuvstvo, ki bi morali to še najbolj negovati; v dokaz so nam razmere v Istri in Primorji. Hoče li

ohraniti svojo narodnost, zabranjujejo se mu domače šole na korist šulferajnskim, domači otroci se pa tirajo v tuje mučilnice, kjer ginejo na duhu, srci in telesu. Vprašamo so li to zdrave razmere?

Šolska debata

v deželnem zboru dne 5. novembra.

(Konec.)

Poslanec Klun nadaljuje:

Ne bi hotel doživeti časa in ne bi se mogel zagovarjati pred nobenim poštenim rodoljubom, ko bi se našim nadarjenim rojakom tako godilo, kakor prej omenjenim Nemcem, in da bi jim bile vse višje službe za vselej zaprte, ter bi si morali samo v domačih vsakdanjih službah iskati svojega živeža s pometanjem ulic, ali k večjemu kot orožniki, uradniški sluge, ali, če bi posebno debro šlo, kot sodnijski adjunkti, okrajni sodniki, ali glavni zastopniki kake banke itd. To bi se pa prav gotovo godilo od tistega trenutka dalje, ko bi se jim moglo z nekako opravičenostjo očitati, da niso zadostno zmožni nemškega jezika, ki je in bo še dolgo časa — tega si nikar ne prikrivajmo — za vse take višje službe „*conditio sine qua non*“.

To ne bi bila samo silno velika izguba za našo na kviško hrepenečo bogato obdarjeno mladež, ampak tudi za celi narod slovenski, ki bi bil potem oropan velikauske moralne podpore, katero mu njegovi zvesti sinovi v takih službah pri vsaki priliki izkazujejo.

Iz teh praktičnih ozirov nikakor ne moremo in ne smemo biti za to, da naj se nemščina iz naših šol čisto odpravi, ampak moramo marveč tako gojitev njeno želeti, da bodo naši slovenski veleumi tudi v prihodnje enako zmožni za vsako še tako visoko in imenitno službo, kakor so bili dozdaj.

Tako so sodili tudi možje, ki so se prvi v tem slavnem zboru bojevali za slovensko šolo, in ki nam kot svetle zvezde svetijo na našem političnem obnebj. (Klic: *Exempla trahunt!*) Pač res, posebno taki vzgledi.

Že leta 1866 v petnajsti seji deželnega zbora kranjskega je bil naš nepozabljivi oče pokojni dr. Bleiweis stavlil predlog, naj se s posebnim deželnim zakonom vravna učni jezik na naših ljudskih in srednjih šolah. V 21. seji je ta svoj predlog utemeljeval in v svojem krasnem govoru, ki ga najdete v dotičnem stenografičnem zapisniku, konečno rekel:

„Aus meinem Vortrage, meine Herren, haben Sie nun wohl leicht entnehmen können, dass meine Intention nur dahin geht, das Bedürfniss des Landes mit den Bedürfnissen des Reiches in Einklang zu bringen; denn unser oberster Grundsatz ist und bleibt für alle Welt offen gesprochen der: die slovenische Jugend soll bei dem Austritte aus der Mittelschule der slovenischen Sprache in Wort und Schrift ebenso mächtig sein, wie der deutschen.“

V 26. seji je dr. Bleiweis v imenu šolskega odseka poročal o tem svojem predlogu in v tem

(Dalje v prilogi.)

Milostivemu gospodu

Dr. MIHAELU NAPOTNIKU

novemu knezoškofu labodskemu

o priliki njegove intronizacije

dné 17. novembra 1889.

Glasno in jasno povsod kraj Mure, kraj Drave, kraj Save
Širi veselja se klic, óri se radosti jek!
Danes raduj se srénó, premili mi narod slovenski,
Zemlja raduj se s tebój, s tebój raduj se nebó!
Danes spet novi pastir je stopil na prazno prestolje,
Čedo veliko ovčie sebi podložnih ima,
Mnogo ima jih, je res, a brižno bo čulo nad nami
Milo njegóvo oko, blago njegóvo srcé,
Blago srce človeku nakit največe je cene;
Žnjim je mogoče lehkó biti človeštvu v korist.
Ladji prostrani nalik je vladikovina njegóva,
V ladjismo potniki mi, on je pogumen krmar,

S krepko jo voljo vodeč, da pluje po burnem valovji,

Da se ogiblje vseh skal, kar jej nevarnih preti,

Sila jih mnogo preti, a ni se nam treba jih bati;

Veslo je v ladji krepák, silen in bister mu duh,
Z njim bode kazal on tir Slovincem v veselo bodočnost,

Skraini sedaj je že čas, da veselí se Slovén,
Da veselí se, ko drugi od njega srečnejši narodi.

Ki jim že davno poprej svetil prosvete je žar,
Grel jih omike je žar, ker žili so v zlati svobodi.

Ki se Slovincem je, oh, pičlo delila do zdaj.

Potnikom, ki so zašli po noči v nevarni nevihti,

Pravo pokaže spet pot mila jim mesečna luč.

Ti si prijazna nam luč, visoki pastir nam uzorni,

Srečno vodila bo nas Tvojega uma ostrósti.

Dolgo ohrani Te nam brezkončna dobrota nebeška

Brani sovražnih Te sil, čuvaj nadležnih Te bed.

Srečne, presrečne Ti daj vse ure, dni, mesece, leta,

Dokler ne bode končal žitja se Tvojega tek.

Vedno se širi krepkó ter veke in veke ostani,

Kar je Slovenstvu v korist Tvoje storilo peró.

Božidar Flegerič.

poročilo zopet poudarjal, „dass man die Nützlichkeit und das Bedürfniss der deutschen Sprache anerkennend, dieselbe aus den Schulen nicht verdrängen wolle.“

Tako, gospôda moja, so sodili prvi slovenski poslanci: dr. Bleiweis, dr. Toman, dr. Costa; in kdo bi si drznil trditi, da niso bili rodoljubi v pravem pomenu besede, katerim se morajo skriti marsikateri današnji rodoljubi, ki mislijo, da morejo celó zvezde strahovati. (Poslanec Hribar kliče: Kdo so pa ti?) Ne vé!

Vém, gospôda moja, da z ubogimi 600 gl., ki jih je finančni odsek po predlogu deželnega odbora postavil v proračun, in ki se še vsi ne potrosijo zgolj le za nemški pouk, ampak tudi za slovenski na nemških šolah v Kočevji, našim šolarjem ne bomo nemščine v glavo vtépli; priznavam celó, da fantje, ki po dovršeni ljudski šoli domá ostanejo, od tega pouka nimajo nobenega haska; pri njih pa, ki prestopajo v srednje šole, vendar ni brez vsakaterega dobička. Učni jezik na naši realki je nemški, na gimnaziji pa se morajo tudi v slovenskih paralelkah nemščine toliko učiti, da se je v nižji gimnaziji do dobrega naučé. Marsikateremu, ali prav za prav vsem učencem, prestopivšim iz večrazrednih ljudskih šol v srednje šole, bi šlo torej tudi v slovenskih paralelkah silno trdo, ako bi iz domače šole nobenega pojma o nemškem jeziku seboj ne prinesli in bi se morali morda še le na gimnaziji nemškega alfabeta učiti. Narod slovenski ima sicer veliko razuma za tuje jezike, ali vendar je že marsikateri nadarjeni mladenič šolo na kol obesil, ker mu je upadel pogum, da bi mogel zmagovati vse predmete, ki se mu jih je na srednjih šolah učiti. Če se torej s privatnim nemškim poukom na večrazrednih ljudskih šolah res tudi dosti ne doseže, doseže se vsaj to, da se učenci vsaj nekoliko privadijo nemščini, da se jim ne zdí tako silno strašna in da ne izgubé precej iz začetka vsega poguma.

To vedó tudi stariši po deželi, in le skrb, da bi otroci laglje napredovali, da ne bi poguma izgubili, da ne bi zánje zastoj plačevali, ne pa navdušenost za nemščino ali prepričanje o njeni potrebi za vsakdanje življenje jih pripravljá, da otroke, katere hočejo poslati v srednje šole, ali pripravljati za kako kupčijo, že domá pošiljajo k neobligatnemu nemškemu poduku.

Tudi gosp. poslanec ljubljanskega mesta, ki se danes upira temu poduku, ravno tako sodí. Čemu bi bil sicer svojega sinčka pošiljal v vadnico in ne v mestno ljudsko šolo? Ali morda zaradi tega, ker se na vadnici slovenščina najbolj temeljito goji in uči? (Poslanec Hribar kliče: Saj takrat ni bilo slovenskih šol v Ljubljani!)

Nikar ne mislite, gospôda moja, da boste pouk v nemščini po ljudskih šolah na deželi zatrlí, ako iz proračuna izbríšete v ta namen odločeni znesek 600 gl. Dokler bo kaj starišev po deželi, ki hočejo svoje otroke pošiljati v srednje šole, — in takih bo zmirom dovolj, ker hočejo vsaki stariši svojim

otrokom pripraviti boljšo prihodnost, in vsi želé, da bi se otrokom bolje godilo, kakor njim, da bi laglje svoj kruh služili, — toliko časa se bo vršil tudi ta privatni pouk v nemščini, samo s tem razločkom, da učitelji sedaj dobivajo nagrado za ta prostovoljni poduk iz normalno-šolskega zaklada, potem pa jim ga bodo morali plačevati stariši sami. Bode pa li starišem-davkoplačevalcem s tem novim davkom ustrezno, si ne upam trditi; iz lastne skušnje bi marveč sodil ravno nasprotno.

Kdor noče tega poduka, se mu ne godi nobena krivica, ker nobeni stariši niso prisiljeni svojih otrok pošiljati k nemškemu poduku, ampak jim je čisto na prosto voljo, ali se ga njih otroci udeležujejo, ali ne. (Poslanec dr. Tavčar: Povejte nam kaj o vspehih. — Deželni glavar dr. Poklukar: Medsebojni razgovor ni pripuščen.)

Pa še nekaj mi je opomniti. Ne smemo pozabiti, da ta znesek dovoljujemo deželnemu šolskemu svétu. Dokler je nasprotna stranka imela večino v tem slavnem zboru in v deželnem šolskem svétu, je bila, — zlasti če pomislimo, kakšnih sredstev so se mnogokrat posluževali, da bi dosegli svoje namene, — morda opravičena bojazen, da bi se utegnil ta znesek rabiti ne za poučevanje v nemškem jeziku, ampak za nagrade učiteljem, ki se odlikujejo v politični agitaciji. Zaradi tega smo se tudi mi takrat upirali temu znesku; sedaj pa imamo deželni šolski svét, ki je po večini naš, meso od našega mesa, kost od naših kosti. Zdad imamo deželni šolski svét, ki je tako sestavljen, da mu smemo zaupati.

Na čelu mu je gosp. deželni predsednik, katerega ves pošteni narod slovenski čísla in spoštuje kot svojega očeta. V njem sta dva zastopnika našega deželnega odbora, oba naše gore lista, in prav za prav zaupna moža našega deželnega zbora. Dalje v njem vidimo dva zastopnika naše duhovščine, ki se vsikdar odlikuje po svojem narodnem mišljenju, in ki je slovenščino gojila, ko jo je bila vsa posvetna inteligenca zapustila. Ravno tako v njem sedí zaupni mož narodnega mestnega odbora ljubljanskega, ki pa vsaj toliko časa, dokler se nasprotniki ne udeležujejo občinskih volitev, gotovo ne bode nobenega nemškutarja odpošiljal v deželni šolski svét, in konečno en zastopnik učiteljstva, ki se sme po vsej pravici imenovati kinč in dika narodnih učiteljev. In takim možem bi ne zaupali? Njim bi izražali svoje nezaupanje z odrekanjem tega malenkostnega zneska? Kdor to more, slobodno mu; jaz tega nikdar ne bi mogel storiti, vsaj bi si dal s takim činom sami sebi žalostno spričevanje, da smo ubogi na duhu in politični pritlikovci!

Ako hočete vedeti kaj o vspehih tega poduka, imam pri rokah izkaz učiteljev, ki so kaj dobili za ta pouk, in v katerem so zaznamovani tudi vspehi. (Klici: Ni treba! Ni treba!)

Torej pustimo to. Omenjal bi pa še o realki, da se je takrat, ko se je vravnava učni jezik sploh, govorilo tudi o učnem jeziku na realki, in da imamo že iz leta 1866 načrt dr. Bleiweisa, kako naj se vredi. Rad bi bil o tem obširneje govoril,

ali zaradi pozne ure končam. („Dobro!“-klici.) — Za tem je bilo glasovanje; nasproti so glasovali le štirje narodni poslanci. „Slovenski Narod“ pa jih je imenoval kar deset, med njimi tudi tri deželne odbornike, ki pa so bili odsotni. Smešno bi bilo, ko bi glasovali proti dovolitvi onih 600 gl. ravno deželni odborniki, zlasti poročevalec deželnega odbora, ki so deželnemu zboru predlagali ono svoto.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. novembra.

Notranje dežele.

Vsi listi vidijo v *vladarskem sestanku v Inomostu* znak, da je vez mej Avstrijo in Nemčijo trdna in je ne morejo tudi veliki dogodki omajati. „Nemzet“ pravi, da sestanek dokazuje, kakó malo je carjev obisk v Berlinu vplival na avstrijsko-nemško zvezo.

Pri *tržaških volitvah* so v prvi skupini zmagali kandidatje konservativcev, ki so jih postavili enajst in med nje sprejeli tudi enega kandidata društva „Progresso“. Med izvoljenimi so tudi predsednik morske oblasti baron Alter, okrajni glavar Rosetti in državna poslanca Burgstaller in Luzatto. — V večerajšnjem listu se nam je vrinila neljuba pomota. Izvoljeni kandidatje, katere smo večeraj navedli, prodrli so v drugi in ne tretji skupini.

„Grazer Volksblatt“ izjavlja, da ničesa ne vé o vstopu *štajerskih nemških konservativcev* v Hohenwartov klub. V tem oziru nas bo podučila še-le konferencija desničarskih vodij.

Dunajski župan je iz zdravstvenih ozirów odstopil. Mestni zastop ga je imenoval častnim meščanom.

Štetijski deželni zbor je bil predvečeraj zaključen.

Vnanje države.

„Pol. Corr.“ pravi, da je odposlanstvo angleške kraljice v osobi generala Simmonsa v *vatikanskih* krogih vzbudilo veliko zadovoljnost. Nalog generala Simmonsa se nanaša na cerkveno sodnost otoka Malte. Vsi prepri v cerkvenih zadevah naj se razsodijo pred sodiščem škofovske kurije na Malti, kakor za časa velikih mojstrov malteškega reda. V povračilo te angleške naklonjenosti tirja angleški pooblaščenec, da sv. Stol imenuje malteškega katoliškega škofa za metropolitano in primasa vseh misijonov in vikarijatov, ki že obstoje ali pa se bodo še-le ustanovili v angleških posestvih Afrike. Če se pomisli, kolik vpliv ima papež na irske zadeve, opravičena je trditev, da se bodo po končani tej zadevi skoraj gotovo pričele obravnave tudi o stalnem angleškem zastopstvu pri Vatikanu.

Srbski kralj Aleksander je predvečeraj z Milanovim dovoljenjem obiskal Natalijo. Ob enem javljajo „Male Novine“, da je Milan „länderbanki“ dolžan 4 milijone in da hoče ta zavod zarubiti Milanovo dvorovino. To dokazuje, da je Milan v Belgrad potoval poglavito zaradi denarnih zadev.

„Times“ poroča z Dunaja: Kakor se tukaj govori, stopilo je *bolgarsko* vprašanje v novo dobo. Knezu Bismarcku se je posrečilo pregovoriti grofa Kálnokyja k popustljivosti v tem oziru. Način, kako se more to zgoditi, ne da bi škodilo avstrijskemu imenu, je že dognan. Da se poprečijo napetosti mej Avstrijo in Rusijo, obljubila je bajé prva, da ne bo nikdar priznala Koburžana, dokler tega ne storite tudi Nemčija in Rusija. Tudi bo opustila vsak korak, ki bi mogel v Bolgarih vzbujati neopravičene nade.

LISTEK.

Kritiška pisma.

II.

Kako prijetno je moralo biti na svetu v isti patrijarhališki dóbi, ko še ni bilo niti deželnih, niti državnih zborov. Kadar so si prišli tedaj naši dedje ležeč na koži narodne nezavesti navskriž, spoprijeli so se kar s pestmi junaškimi in z buzdovani grčavimi. In ko so si opraskali ščetinaste obraze, praznovali so zopet pri pipi tobaka narodno sporazumljenje — vsaj tako dolgo, da so jim dorasli zopet skrhaní nohtovi.

Žal, in vse takove nekdanje slovanske boje je pozabila miroljubna zgodovina naša, saj ni bilo tedaj niti stenografov, niti galerijskih poslušalcev, ki bi bili skrbeli za neumrljivost bojaželjnih narodnih prvakov.

Vso to tiho narodno poezijo je uničilo nesrečno jabelko ustave, katero so jeli pokušati naši politiški Adami pred štiridesetimi leti.

Ko bi se bilo le sanjalo Palackemu, ki je iznašel, kakor trdijo pravicoljubni Nemci, s pomočjo ustavnega jabolka češko državno pravo, in našemu pokojnemu očetu Bleiweisu, ki je izkopal iz fran-

coskega groblja našo Slovenijo, kako se bodo praskali njujini že pozni pozni rojaki za njuno dedščino, uničila bi bila jednako Kronosu — svojega nedoraslega odgojenca. Poleg bojaželjne ustave, ki je vrgla jednako Pandori cele koše zavisti in prepira mej miroljubni narod slovanski, iznašel je nesrečni Gabelsberger povrh še tesnopis, ki skrbi, da ohranijo arhivi vsemu svetu nerazumne stenograme slavni boj slovanskih.

Pregovor pravi, da ni nikjer nesreče brez sreče. Zaradi tega moramo tudi mi čestitati miroljubnim bratom svojim ob „Veltavi srebropeni“ na parlamentarnih bojih, bojevanih o neslavni pravdi za slavno češko staro pravdo, o kateri dandanes ne dvomi nihče, da se ne bode ohranila vsaj v deželnozborskih arhivih in da ne bode potreba naslanjati bodočemu epiku svoje hvaležne epopeje na neverojetno ustno poročilo.

Tudi ob naši Ljubljanci „rumenokalni“ se bojujejo dandanes sicer ne vodeni boji, vendar boji o nesrečni vodi, kateri bi radi našli dolgopričakovani odtok.

Zgodovinarji trdijo, da smo Slovenci s Čehi v krvni zvezi. Poslednje nam je vsekako po volji, a vsaj začasno bi nam bilo še ljubše, ko bi nam g. Putick dokazal, ali ni Slovenija s češko kraljevino v kaki

podzemeljski zvezi, da bi kar naravnost odveli preobilico naše hladne narodne in prave ljubljanske vode v deželni zbor ob Veltavi in pokropili ondi one narodne prvake, ki širijo s slavo svoje kipeče besede na neslavo slovanske vzajemnosti. Če pojde tako dalje na pričetem solidarnem politiskem delovanju slovanskem, degradovale se bodo „sua sponte“ naše slavne zbornice v pravcate petelinje „lontage“, kjer se bodo razpraskavali tako dolgo slovanski idejali, da jih zavržemo naposled sami mej nepotrebno šaro.

Čudo ni zaradi tega, da vodeni tudi od dne do dne vedno bolj naš narodni humor in dovtip, kajti celó slavni naš g. Spectabilis toži, da je izpotil v minolem poletju debele granese na svojem čelu in da se je potem ves izpoten zatekel mej Ciganovce, o katerih pa vendar nočemo soditi, da so v istini neki „ultima Thule“ njegovih karakteristiških životopisov, saj pri nas je še vedno veljaven izrek: „Nur nicht in die Weite schweifen, wolle nur den Witz ergreifen, das Terrain dafür ist nah!“

A vendar bi sodil marsikateri krivično, ko bi mislil, da imamo Slovenci le svojo smešno stran, s katero zabavamo sebe in svoje sosede, temveč tudi resni in hvaležni umemo biti, da je groza.

Kadar se posreči namreč kakovemu požrtvovalnemu pisatelju našemu, da spiše v istini resno

Nemški državni poslanci menda nimajo posebnega veselja do tega svojega poklica, kajti državni zbor je bil komaj enkrat dosedaj sklepčen. Minoli ponedeljek je bilo pričetkom seje 30, pozneje 108 poslancev navzočih; manjkalo jih je tedaj 289 sploh, 91 pa, da bi bili sklepčni. Glasila raznih strank se zaradi te malomarnosti svojih zastopnikov ravno pred novimi volitvami zelo hudejejo. — O cesarskem se stanku v Inomostu pravi „Nationalzeitung“, da Nemčija nima onih interesov na iztoku, kakor Avstrija, pač pa je prevzela avstrijske istočne skrbi. Evropski mir sloni na modus-u vivendi mej Avstrijo in Rusijo. Perečih vprašanj mej velikimi narodi sicer navadni uljudnostni čini ne manjšajo, vendar je pa nada opravičena, da je sestanek v Inomostu utrdil trajnost miru.

Francoska zbornica je potrdila že 360 volitev; danes je imenovala člane posameznih odsekov. — V parlamentnih krogih je bila vest razširjena, da je Jules Ferry v Cannesu umrl. To ni res, kajti od tod se javlja, da je Ferry popolnoma zdrav.

Pri banketu **angleških** konservativcev v Bristolu dne 14. t. m. je imel predsednik trgovskega ministerstva, sir M. E. Hick-Beach, govor, v katerem je izrazil nado, da se bodo konservativci in unijonci pred volitvami združili v eno veliko stranko pod imenom „unijonistiška stranka“. V ministerstvu ga ni člana, ki ne bi bil k vsaki žrtvi pripravljen, da se vlada z vstopom unijonistiških vodij utrdi. Če se vlada s takó krepkimi izrazi dobrih unijoncem, potem je jasno, da ne pričakuje z velikim zaupanjem prihodnjih volitev.

Rumunski ministerski predsednik Catargiu je bajé minoli ponedeljek od kralja zahteval, naj razpusti zbornico, ináče bo s svojim kabinetom odstopil. Temu nasproti pa se z druge strani zatrjuje, da se je o tem predmetu ministerski svet že v mnogih sejah posvetoval, toda sklenil pa še ni nič gotovega. Vse nasprotne vesti so neosnovane.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 14. novembra. (Prvi občni zbor podpornega društva za slovenske velikošolce na Dunaji dné 9. novembra t. l.) Mal je naš narod slovenski, a kedar gré za to, da pokaže svojo požrtvovalnost, takrat odlikuje se, da mu ga ni para. Tudi vspehi podpornega društva so sad njegove požrtvovalnosti in vspehov, in sicer lepih vspehov imelo je to društvo v prvem letu svojega obstanka mnogo, mnogo. Skoro vsacemu prosilcu izmed ubožnih slovenskih dijakov moglo je dati podpore društvo; in Bog daj, da bi mu bilo mogoče tudi v prihodnje. A gotovo je, da narod slovenski ne bode zapustil svojih ubogih sinov, ki bodo imeli prišedši do svojega poklica važen nalog, delovati v njega prid.

Dasiravno je bilo dné 9. novembra na Dunaji jako slabo vreme, vendar je došlo k zboru veliko število udov z Dunaja in iz njega okolice. Predsednik g. J. Navratil pozdravi jih prisrčno ter govori potem ob kratkem o zgodovini društva. Že l. 1884. snovalo se je tako društvo na Dunaji, nabrala se je tudi mala svota, ali žalibog stvar je zaspala. Kriv temu je bil — po besedah gosp. Navratila — oni osorni in odljudni duh, ki vlada še dandanes po Dunaji, in ki je tudi kriv, da naš slavni Kopitar še sedaj ne počiva pod arkadami dunajskega pokopališča. Še-le slovenski klub na Dunaji ustanovil je

delo, ne pokupimo samo v naglici njegovega umotvora, temveč pišemo mesece in mesece lastne komentarje njegovemu delu in modrujemo, kakov bi bil lahko ta umotvor in kakov da je v istini.

Naravno je torej, da so oskrbeli slavni „komentatorji“ celó Šumanovi slovnici drugo izdajo že pri njenem rojstvu in predno se je razpečalo deset iztisov prve izdaje.

Tudi g. dr. Sketa slovnici se ne godi slabeje, kajti g. Lendovšek jej je skrbel za drugi in novomeški g. profesor za tretji natis. Če ni to motenje posesti v pravem pomenu besede, potem nimamo niti o slovenskem taktu, niti o posestni pravici niti pojma.

Zaradi tega se čudimo g. dr. Sketa ponižnosti, s katero prenaša svoje slovnice „jerobe“, osobito on, ki sedi v književnem odboru Mohorjeve družbe, ki je „sacer vates“; saj vé on namreč, predno so tiskani posamezni spisi, kako bodo povšeči družbene knjige Slovincem.

Tako namreč se hvali odbor v družbinem kolektarji, kako prijati letošnji dve povesti slovenskemu narodu, akoravno ji je dobil narod stoprv tri mesece po tej laskavi sodbi v roke. Vse to priča jasno, da Slovencev še ni zapustil potreben proroški duh, in da niso prerokovanja o krasni bodočnosti naši samo prazne sanje.

Psevdonim.

to društvo, katero je že vsled omenjene požrtvovalnosti slovenskega naroda imelo lepe vspehe.

Za njim govori g. Jos. Ciperle o delovanju odbora. V začetku svojega govora omenja razmere na Dunaji, katere so v obče dosti slabe, in kaže, kako pri taci razmerah trpi ubožni dijak. Dolžnost zdela se je tedaj nekaterim slovenskim rodoljubom na Dunaji osnovati podporno društvo za slovenske velikošolce, ter dati s tem ubogim dijakom možnost, vsaj deloma na troške naroda slovenskega izšolati se. Meseca marca l. 1888. sklenil je slovenski klub, da se ustanovi tako društvo, ter volil odbor, da izdelava pravila. Ta predložila so se cesarskemu namestništvu na Dunaji v potrditev, in ko so se mu vrnila potrjena, začel je odbor takoj svoje delo.

Razposlal je najprvo poziv vsem slovenskim časopisom, v kojem se kličejo rojaki, da pristopijo temu društvu. Najprva je bila gospá Puklova, rojena Dunajčanka, ki je položila na altar društva petdeset goldinarjev. Za njo prišli so drugi, in odbor mogel je že pri prvi seji dné 1. decembra 1888. l. dovoliti 32 gl. štirim prosilcem. Ta svota razdelila se je 2. decembra, v dan 40letnice vladanja cesarja Frana Josipa.

Odbor obračal se je tudi mnogokrat pismeno na razne rodoljube slovenske s prošnjo, naj pristopijo društvu. V mnogih slučajih dosegel je to, in le tako bilo mu je mogoče deliti vsak mesec podpor.

Da se vzbudi po domovini živa agitacija za društvo, naprosil je odbor rodoljube po raznih slovenskih krajih, da prevzamejo poverjeništvu. Tem poverjenikom bodi izrečena srčna zahvala, kajti storili so vestno svojo dolžnost. S posebno pohvalo omeniti je dveh dam slovenskih, gospé Murnikove v Ljubljani in gospice Pajničeve v Rudolfovem, koji sta s svojo lepo vstrajnostjo in svojim velikim navdušenjem mnogo pripomogli za prosep društva. Isto taka hvala bodi gospodom: dr. Vošnjaku in dr. Ferjančiču v Ljubljani, Dolencu v Mariboru, Abramcu v Trstu in prevzvišenemu knezoškofu mariborskemu g. dr. Napotniku, ki ima odlične zasluge za naše društvo.

Da se je širila vest o našem društvu po domovini, v to pripomogli so mnogi naši slovenski časopisi in pred vsemi „Slovenec“ in „Sl. Narod“. Tudi tem bodi izrečena najtoplejša zahvala.

Odbor imel je v pretečenem letu 12 sej. Naprosil je zadnji čas tudi deželni zbor kranjski, štajerski, koroški in goriški za primerno podporo. Prošnje te niso še rešene.

H koncu obrača se gospod govornik še do v zboru navzočih društvenikov pokladaje jim na srce, da ostanejo društvu zvesti tudi v prihodnje. Naj delujejo med svojimi znanci in prijatelji, da raste in se razprostira, in da prinaša zaželjeni sad. V to pomozí Bog!

Potem poroča blagajnik g. Pukl. Iz njegovega obširnega poročila posnemljemo sledeče: Ustanovnikov ima društvo 18. Plačal je vsakdo po 50 gl., tedaj znaša cela ustanovna 900 gl. Tej svoti priračunilo se je v smislu društvenih pravil še: 1. Donesek bratov Lenček z Blance in g. dr. Srneca 15 gl., 2. donesek društva „Slovenije“ od prirejene veselice 17 gl., 3. donesek gospé Murnikove 250 gl., 4. donesek loške čitalnice 32 gl., 5. donesek g. Kotnika z Vrhnike 57 gl. 60 kr., 6. donesek g. Hočevarja iz Velikih Lašč 22 gl. 23 kr., 7. donesek g. Gregoriča iz Rudolfovega 23 gl. 97 kr. Vsa ustanovna znaša tedaj 1317 gl. 80 kr.

Rednih udov, dobrotnikov in podpornikov šteje društvo 116. Njih doneski znašali so 581 gl. 30 kr. Podpore delile so se v 52 slučajih, prošenj je bilo čez 60. Razdelilo se je 447 gl. Ostalo je tedaj za razdelitev v prihodnjem letu še 134 gl. 30 kr. Troškov imel je odbor 31 gl. 39 kr., katere je plačal z lastnim denarjem.

Prosilci bili so poštenjaki. Kdor je imel le kak drug zaslužek, ni prosil podpore. A obljubil je vsak obdarovanec, da povrne društvu podporo, kedar pride v boljše razmere.

Župnik nemškega viteškega reda prečastiti g. Jančar predlaga, da se odboru in osebno predsedniku, tajniku in blagajniku izrazi za njihov trud priznanje s tem, da vstanejo navzoči gospodje. To se zgodi.

G. J. Navratil stavi potem sledeči predlog: Za prvega častnega uda izvoli naj se prevzvišeni vladika mariborski g. dr. Napotnik. On nima zaslug samo za naše društvo, ampak on ima jih za

dijaštvo slovensko na Dunaji sploh, kajti neštivilne so dobrote, koje on deli na skrivnem. — Zbor pritrđi z velikim navdušenjem in z gromovitimi „živio“ in „slava“-klici temu nasvetu.

G. Pukl predlaga, da odbor v prihodnji seji izgotovi zahvalni pismi gospoj Murnikovi in gospici Pajničevi, kateri naj prosí ob enem, naj ostanete še dalje prijazni našemu društvu. Predlog ta vsprejme se enoglasno.

Dalje predlaga isti gospod, da se voli predsednikom g. Navratil tudi za prihodnje leto in sicer „per acclamationem“. Tudi ta predlog vsprejme se enoglasno. Gosp. Navratil je predsednik društvu za prihodnje leto, za kar moramo društvu le čestitati.

Zbor preide potem k izvolitvi novega odbora. G. Ciperle javi, da ne prevzame nikake izvolitve več, naj se tedaj mesto njega voli kak drug društvenik. Izid volitev je sledeč:

Voljeni so za odbornike gospodje:

dr. Mir. Ploj, dr. Fr. Simonič, Jak. Urbanija, Ivan Jereb, Jak. Pukl, Fr. Čiček, kapelan pri minoritih, J. Luzar, dr. P. Kresnik in Jos. Ciperle, kateri pa ni prevzel odborništvu.

Njih namestniki so gospodje:

Fr. Oblak, Fr. Uršič in J. Premeru.

Za pregledovalce računov izvoljeni so gospodje:

P. Hlačar, Fr. Tomšič in A. Švaršnik.

Njih namestnika gospoda:

Fr. Skedl in Ž. Sežun.

S tem je bil končan oficijelni del zбора in pričel se je zabavni. Predsednik akademičnega društva „Slovenije“ gosp. Švajcar izrekel je pred vsem odboru prisrčno zahvalo za njegov trud v imenu slovenskih visokošolcev na Dunaji. Priznaval je, koliko koristilo je že naše društvo velikošolcem, in primerjaje je z enakimi nemškimi društvi preseglo jih je v mnogem obziru.

G. Pukl napil je g. Tomšiču bratu prvega vrednika „Sov. Naroda“. V svojem govoru omenja govornik najprej zaslug umrlega vrednika za narod slovenski, a vreden brat mu je pri zboru navzoči g. Tomšič. Tudi njega dičijo iste kreposti, isto navdušenje, ista delavnost. Bog ohrani ga še mnoga leta!

Bilo je še mnogo napitnic, v kojih slavili so se vsi oni, ki so delovali v prid društva. Dovoljeno bodi tudi nam zaklicati jim prav iz srca: Bog jih živi!

Iz Gradca, 15. novembra. Redka, v istini veličastna slavnost praznovala se je dné 10. novembra v promocijskeji dvorani graškega vseučilišča. Kakor Vam je že poročal brzojav, bil je v ta dan ob 3. uri popoldne g. e. in kr. avskultant Vladimir Žitek, sin občeznanega rodoljuba g. prof. Žitka, promoviran doktorjem prava „sub summis singularibusque auspiciis Imperatoris“. Častna bila je ta slavnost ne samó za g. Žitka in obitelj njegovo, nego za vseučilišče in zlasti za naše slovensko društvo „Triglav“, kateremu je bil slavljeneč dolgoleten ud in predsednik, častna v najširšem pomenu besede za ves narod slovenski. Kajti, kolikor nam znano, je g. dr. Žitek poleg g. dr. Murka edini slovenski dijak, kateremu je Nj. velečanstvo podarilo dragocen prstan v znak Svojega najmilostivejšega priznanja — in sploh edini Slovenec, ki si je dosle na graški univerzi z neumornim trudom svojim vedel priboriti to najvišjo čast, katera se v obče more podeliti akademiku.

Udeležba bila je ogromna. Velika promocijska dvorana in sosednji sobi bile so napolnjene do zadnjega kotička z odličnimi gosti in na dolgem hodniku pred dvorano gnetlo se je nepregledno število dijakov. Bili so mej drugimi navzoči slovenski poslanci štajerskega deželnega zboru, g. prof. dr. Krek in drugi vseučiliščni profesorji, lepo število gospá in gospic in mnogo odličnih rodoljubov. Vsa slovanska društva v Gradci so bila korporativno zastopana. Posebno sijajno pa je praznovalo društvo „Triglav“ to slavnost. Njegovi udje privozili so se skupno s delegati ostalih slovanskih društev v praznični obleki ter okrašeni s trakovi v dvopreznicah k promociji.

Ko je Nj. ekscel. ces. namestnik baron Kūbeck, ki je z dvema namestniškima svetovalcema prisustvoval tej slavnosti, zavzel svoj sedež, pričel je g. Žitek čitati svojo disertacijo: „O načrtu novega kazenskega zakonika.“ Govor trajal je blizo pol ure. Potem se je vršila promocija po znanem latinskem obredu. Po končanej promociji povzel je besedo cesarski namestnik baron Kūbeck ter v lepem nagovoru izročil slavljencu krasen prstan okrašen z dragocenimi biseri kot cesarjev dar. Z zahvalo gosp. dr. Žitka

bila je slavnost zvršena. Navdušeni trikratni „živio“ zaoril je po dvorani v čast slavljencu, katerega so še pozneje na hodniku ter pred univerzo, v spremstvu „Triglavovega“ predsednika vstopivšega v voz, burno aklamovali.

Ob 6. uri zvečer pričela se je slavnostna seja v veliki dvorani hotela „Daniel“, katero je priredilo društvo „Triglav“ v proslavo tega znamenitega dne. Udeležilo se je je blizu 100 oseb. Predsednik „Triglava“ g. stud. jur. Fon pozdravi v navdušenem nagovoru g. slavljence in došle imenitne goste ter konečno kliče presvetlemu cesarju trikratni „Živio!“ G. drd. jur. Glaser napije v lepih, v srce segajočih besedah g. slavljencu, g. drd. med. Rakež slavljencemu očetu, g. prof. dr. Krek slavljencevi materi. Slavljence in prof. Žitek zahvalita se v ginjenih govorih. Mej tem, ko je pevski zbor „Triglavov“ nas razveseljeval s svojimi izbornimi glasovi, vrstila se je napitnica za napitnico. Žal, nedostaja nam časa, da bi vsaj v glavnih potezih približali krasni, z burnim navdušenjem vzprejeti govor g. prof. dr. Kreka in takisto oni deželnega glavarja namestnika dr. Radaja in deželnih poslancev Jermána, dr. Serneca in Vošnjaka. G. drd. Žybojski (Hrvat) nazdravil je prof. Kreku, predsednik „Srbadije“ gosp. drd. Nikolajevič prof. Žitku, spominjajoč se one dolge 18letne dōbe, katero je g. profesor preživel mej svojimi rojaki v dičnih Karlovcih in kjer se je tudi rodil njegov sin, današnji slavljencec. — Prečitali so se tudi brzojavi in pisma, katerih je došlo 40 iz vseh krajev naše slovenske domovine.

Zabavnemu delu predsedoval je g. advokatski kandidat drd. jur. D o m i n k u š.

Iz Prage, 10. novembra. (Konec.) Včeraj se je pa završila velika debata o adresnem predlogu, s kojim se je bavil tri dni deželni zbor, z govori generalnih govornikov dr. Mattuša in dr. Vašatyja in z zaključnima govoroma obeh poročevalcev dr. Riegra in dr. Jul. Grégra. Zanimljivo je bilo poslušati, kako je poročevalec manjšine, dr. Jul. Grégr, vedno znova ponavljal stvari, koje je pred njim omenjal in govoril poslanec dr. Vašaty, in le težko je bilo razločiti, kateri obeh je prednašal svoje misli. Vtis njunih govorov bil je potemtakem neznamenit, k večjemu semtertjā kak efekt, vsled česar je moral najvišji deželni maršal opominjati galerijo, naj se vede dostojno.

Po vsej pravici je lahko očital generalni govornik večine, poslanec dr. Mattuš, Grégrovi stranki lov po popularnosti, koji je nedostojen za resnega in resnicoljubivega politika. Isto je učinil tudi poslanec dr. Rieger, navajajoč veliko in težko odgovornost, spojeno z dolžnostjo pri zastopnikih naroda, ki gotovo niso na pravem potu, ako družega nimajo v mislih, kako bi ugodili v prvem trenutji volilcem. Ta lov po popularnosti vodi je na pota, po kojih izvajajo osodne hibe, in le težko dádo se sleduje popraviti po celih vekih.

Toda kako malo se mladočeška stranka briga za dostojnost in spoštovanje pri parlamentarnem delu, bodi vam dokaz završetak včerajšnje seje.

Poslanec Treybal predlaga glasovanje pro in contra odborov predlog gledé adrese po imenih. Sprejeto enoglasno.

Izmed 150 prisotnih poslancev glasovalo je 113 za predlog odsekove večine in 37 zoper ta predlog. — Za predlog večine glasovali so narodni poslanci in veleposestniki, zoper predlog mladočeški poslanci.

Najvišji deželni maršal Lobkovic: „Predlog večine je torej sprejet in tedaj rešene tudi dotične peticije.“

Mladočeški poslanec Tilšer (kriči porogljivo): „At' žije české státní právo!“

Poslanec dr. Edv. Grégr se obrača proti galeriji z izzivljajočimi migljeji, in v tem trenutji prično najeti razsajaleci, razstavljeni med občinstvom na galeriji, kričati in teptati z nogami. Lomoza in skandaloznega prizora ni móči opisati. Po zbornici se je razlegalo in odmevalo, kot bi sami črti razsajali; maršalovega zvonca ni bilo čuti. Na to najvišji maršal Lobkovic veli sprazniti galerijo. Večina občinstva sicer odide, toda nekoliko razsajalcev še vedno razbija na galeriji. Najvišji maršal zopet zaukaže popolnem sprazniti galerijo.

Neki razsajalec kriči doli v dvorano: „Že gremo, razven Vas, gospod Lobkovic!“ — Najeti ta pouličnik in privrženec dr. Grégra odšel je zadnji z galerije. — Na hodniku pred galerijo nastala je nepopisna gneča. Najeti Grégrovi so se tu pehali

in bežali, da je bilo joj, boječ se zborničnih slug, koji so prihiteli, da napravijo mir. Neka dama, svareč te pouličnike, bila je od njih insultovana. Pred zbornico so je pa razgnali redarji.

V zbornici zavlada je vsled tega skandala največja zmedenost. Narodni poslanci so očitali mladočeški opoziciji, da je ona odgovorna za to rušenje deželnozbornske dostojnosti. Poslanec knez Karol Schwarzenberg kliče levici: „To so vaši zaveznički!“ Vrišč je nastajal vedno večji, in z močnim glasom napominja najvišji maršal, naj se poslanci spominjajo dostojnosti deželnega zbora. Hrup je trajal skoro deset minut v veliko veselje gg. Edv. Grégra, prof. Tilšerja in Vašatyja, koji so se glasno smejali. Tak torej, prijatelji, je češki deželni zbor, oblagodarjen — po prečudni mladočeški družbi!

Dnevne novice.

(Dnevni red) XIII. seje deželnega zbora kranjskega dne 18. novembra. 1. Branje zapisnika XII. deželnozbornske seje dne 15. novembra l. 1889. — 2. Naznanila deželnozbornskega predsedstva. — 3. Poročilo deželnega odbora gledé osuševalnih del v dolini račenski. — 4. Poročilo deželnega odbora v l. 1889. po povednji. toči, mrazu, požarih ali na drug način provzročenih škodah. — 5. Poročilo deželnega odbora o zgradbah hudournikov in vravnavi reke vipavske v varstvo vipavske doline. — 6. Poročilo deželnega odbora gledé določitve doneskov k troškom za preložitve ceste čez Bogenšperg. — 7. Ustno poročilo upravnega odseka o vravnavi zdravstvene službe v občinah. — 8. Poročilo upravnega odseka o prošnji podobčine Vrhpolje, da bi se odcepila od vipavske občine in ustanovila samostojna občina Vrhpolje. — 9. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji županstva v Novem mestu za ustanovitev deželne bolnišnice. — 10. Poročilo finančnega odseka o zgradbi nove bolnišnice v Ljubljani. — 11. Ustno poročilo finančnega odseka o zgradbi bolnišnice za kužne bolezni v Ljubljani. — 12. Ustno poročilo finančnega odseka o ustanovitvi strokovne šole za kovinsko obrt v Ljubljani. — 13. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občin Turjak in Želimlje za uvrščenje nove ceste čez Pijavo Gorico med okrajne ceste. — 14. Ustno poročilo upravnega odseka o prošnji občin Turjak, Lužarje in Ulaka za uvrščenje občinske ceste Knaj-Karlova med okrajne ceste. — 15. Poročilo upravnega odseka o načrtu zakona o povzdigi reje goveje živine.

(Štajerski deželni zbor) je imel v četrtek dvajseto sejo. Poslanec Fürst je naznanil, da je v prejšnji seji glasoval za predlog poslanca Jermána gledé kirurških šol in je torej predlog vsprejet. Poslanec Reichler je poročal o letnem poročilu gledé oskrbovalnic in potepinstva. Poslanec dr. Srnec je izjavil, da bode glasoval za nasvete odsekove, gledé oskrbovalnic pa je dostavil, da „gospodje potniki“ preradi zahajajo pod to streho, ker dobé dobro postrežbo. Naj bi se torej kmalu poskrbelo, da bi potniki na takih postajah dobili dela. Poslanec Vošnjak je izrazil željo, naj bi se pomnožila žandarmerijska postaja v Braslovčah. Poslanec dr. Jurtela je utemeljeval svoj predlog, da se vravna Drava pri Ptuj. Predlog, kateri je podpisalo 14 poslancev, izročil se je deželno-kulturnemu odseku. Poslanec Fürst je poročal v imenu posebnega odseka o ustanovitvi deželne zavarovalnice ter nasvetoval: Deželni odbor naj predloži c. kr. vladi izdelani načrt s prošnjo, da državnemu zboru predloži v načrtu načela, po katerih naj bi se ustanovljale deželne zavarovalnice. Proti temu predlogu so govorili poslanci Portugall, Wunder, Gudenus, Zschock in Vošnjak, za predlog Pscheiden in Wannich. Konečno je bil predlog vsprejet s 23 proti 12 glasovom. Glasovali so po imenih. — V petek je bila enoindvajseta seja. Na dnevnem redu je bilo poročilo finančnega odseka in nasveti k proračunu za l. 1890.

(Umrli) je sinoči v Beli Cerкви tamošnji župnik, č. g. Matija Videmšek. Rojen je bil dné 21. febr. 1848 v Dobu. Pogreb bode v ponedeljek. Naj v miru počiva!

(Deželni zbori) solnograški, isterski in šlezjski so dné 14. t. m. bili zaključeni.

(Postojnsko jamo) bodo jutri obiskali častniki nemškega brodogoja, ki je v puljski luči; na čelu jim je princ Henrik.

(Kriva svedočba pred obrtnim uradom je goljufija.) Neki mizarski pomočnik, ki je bil obdolžen neopravičenega izvrševanja svoje obrti, izjavil je pri

zaslišani pred obrtnim uradom, da je mizarska dela pri zgradnji nove šole izvrševal vsled ukaza nekega mojstra. Podjetnik, ki je gradil šolo, bil je zaslišan kot prič in je pred obrtnim uradom potrdil ono izjavo, toda dotični mizarski mojster je proglasil to izjavo za neosnovano, vsled tega je priznal podjetnik te stavbe, da se je dogovoril z onim mizarskim pomočnikom, hoteč ga oprostiti kazni in mu omogočiti daljše izvrševanje dela pri oni stavbi. C. kr. kasacijsko sodišče, kamor je vsa ta zadeva konečno dospela, je proglasilo, da je krivo pričanje pred upravnim uradom v škodo njegove kazenske oblasti, prestopok ali zločin goljufije. — To naj si zapomni vsakdo, ki iz sebičnih nagibov ali „kumovanja“ hoče s svojo obrtno pravico zakriti nepostavno izvrševanje obrti po tretji osebi, kar oškoduje vso obrt. Želeti je, da načelniki zadrug opozorijo na to važno odredbo vse svoje člane.

(Klub slovenskih biciklistov) imel je dné 14. t. m. v klubovej sobi pri „Slonu“ svoj tretji redni občni zbor, katerega so se udje polnoštevilno udeležili ter letni poročili tajnika in blagajnika z odobrenjem na znanje vzeli. — Iz tajnikovega poročila videti je, da kljub slov. biciklistov broji vseh udov 47, namreč rednih, unanjih in podpornih, in da se je društvo tekom leta narodnih slavnosti udeležilo, kot v Novem Mestu, Celji, v Laščah, da je društvo priredilo več izletov in da sploh v vsakem oziru lepo napreduje. — Iz poročila blagajnika omeniti je zeló povoljno društveno denarno stanje. — Za prihodnje leto izvoljeni so v odbor sledeči gospodje: dr. Vinko Gregorič soglasno za predsednika; Leustek Milan, podpredsednik; Vesel Rudolf, tajnik; Ogorelec Ivan, blagajnik; Koželj Ernest, rednik; Zupanc Urban in Petrič Fran, odbornika. — Omeniti je tudi sklep občnega zbora, da se nadaljujejo društveni „Jour fixi“, da se predpustom priredi društveni sijajni ples in da se zaradi dežja neizvršena zadnja društvena dirka z istim sporedom spomladi na progi Vrhnika-Logatec vrši. — Prvi zimski društveni „Jour fix“ bode 30. t. m. Reditelja sta kolesarja gospoda Medved I. in Jermán Iv.

(V slovo.) Ta teden je velečast. gosp. župnik Ivan Tomažič ostavil svojo duhovniško službo na ljubljanskem „Gradu“, katero je vestno in skrbno opravljal skozi tri leta. S svojim prijaznim vedenjem se je prikupil vsem prostim in primoranim stanovnikom grajskim; zato je vsem žal, da so zgubili tako dobrega gospoda. Najsrčnejša voščila ga spremljajo na njegovo župnijsko mesto v Škofji Loki. Naj bi ondi njegovo večkrat tudi od posvetne in duhovske gosposke priznana točno delovanje obrodilo istotako dober sad, kakor na dosedanjem njegovem težavnem službenem mestu, kjer je bil dober voditelj moralno potrjim svojim oskrbljencem, blag posrednik in vspešen priprošnik pri strogih disciplinarnih odredbah, tolažnik skesanim in zbeganim kaznjencem, sploh kjer je bil vsem dober oče in podpornik. Zbog teh ljudojubnih njegovih svojstev bili so mu kaznjenci prav udani, in nikdar ni bilo slišati, da bi se bili upirali nasvêtom, priporočilom in željam duhovnika. Zato se je pa tudi v dan odhoda g. Tomažiča, to je 12. novembra t. l., razvil v cerkvi pri zadnji jutranji sv. maši jako ginljiv prizor, kakoršnega na „Gradu“ še ni bil nihče doživel. Po končani sv. maši namreč ogovoril je g. župnik prisotne kaznjence in jim v slovo položil na srce molitev, pokorščino, udanost in potrpljenje. Na to si izprosi kaznjence dovoljenje, da se v imenu vseh v prirsčnih besedah zahvali gospodu na njegovem milem ravnanju in na dobrotah, ki jim jih je v duševnem obziru v obili meri izkazoval. Hvaležno priznanje je odsevalo v solznih očéh mašnih udeležencev, in po končani besedi hitel in rinil je vsakdo k gospodu, da bi bil prijel in mu poljubil roko. Tudi trdovratniki, ki v verskem obziru skoro niso pristopni, udeležili so se te ponižne ovacije nepričljeno in dobrovoljno. — Po vsej pravici mislimo, da bodo častiti Ločani v lepi slogi in iskrenem prijateljstvu živeli z novim g. župnikom, kateremu želimo vse dobro in častno!

(Na graškem vseučilišču) je doslej vpisanih 1288 dijakov, in sicer 120 bogoslovcev, 453 juristov, 556 medicincev, 84 filozofov in 75 farmacevtov.

(Porotne obravnave v Novem Mestu) se prično prihodnji ponedeljek. Zatoženi so: Reza Strniša, hudodelstva detomora, dné 18. t. m.; Matija Bukovec, hudodelstva uboja, dné 19.; Miha Teropišič, hudodelstva uboja, dné 20.; Tone Sladič, hudodelstva tatvine, dné 21.; Anton Hočevnar, hu-

dodelstva težke telesne poškodbe in Jože Golob, hudodelstva požiganja, dne 22.; Magdalena Hutter, hudodelstva požiganja, dne 23. t. m.

(Na razstavi slavonskega gospodarskega društva v Oseku) je dobil tajnik kranjske kmetijske družbe in vrednik „Kmetovalca“ g. Gustav Pirc kot sotrudnik diplomu v priznanje.

(C. kr. okrajna glavarstva) preiskujejo, kakor čitamo v „D. N.“, škodo po strupeni rosi ter poprašujejo župane, ali imajo vinorejci vsled te trtne bolezni manjše dohodke.

(Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske) je imel dne 4. t. m. sejo ter je sklenil, prositi vis. c. kr. kmetijsko ministerstvo državnih podpor za l. 1890.: Za premovanje in razstave 800 gl., za povzdigo lanarstva 500 gl., umetnega pridelovanja krme 500 gl., sadjarstva 300 gl., vinarstva 1000 gl. goveje reje 3000 gl., mlekarstva 500 gl., ovčje reje 500 gl., prašičje reje 500 gl., za družbeno drevnico 300 gl., vkupe 8700 gl. Ker se je za darila starim in zvestim poslom zgledalo nepričakovano veliko število zaslužnih prosilcev, sklenil je odbor, prositi deželni odbor še 10 daril iz podpore, ki je namenjena družbi za l. 1889.

(Na tukajšnji podkovski šoli) se prične novo šolsko leto dne 1. januarja l. 1890. S poukom v podkovstvu je združen tudi nauk o ogledovanji živine in mesa. Šola bo trajala do konca junija. Prošnje do 15. decembra glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe. Le tisti, ki ima spričevalo te šole, more po postavi dobiti patent podkovskega mojstra. — Letošnja skušnja na tej šoli bo dne 27. in 28. decembra.

(„Pozdrav.“) Tako je naslov novi skladbi, katero je uglasbil g. Janez Carli ter poklonil š. g. Ivanu Tomažiču povodom njegovega prihoda v Škofjo Loko. Dobiva se pri skladatelju v Loku po 20 kr.

(Cesarjevič Rudolfovo sadjarsko društvo za Spod. Štajer) bo imelo dne 8. decembra ob 3. uri popoldne v št. Juriji ob južni železnici v šolskem poslopju drugi letošnji občni zbor.

(Čitalnica v Spodnji Šiški) priredi Martinovo besedo v prostorih zimske pivarne pri Kozlerji v nedeljo dne 17. novembra t. l. s sodelovanjem slav. vojaške godbe c. kr. pešpolka baron Kuhn št. 17. Vspored: 1. * * * „Rožica rožic“, možki zbor. — 2. Drag. Jelen: „Želje“: 4glasni ženski zbor s spremljevanjem glasovira. — 3. Nedved: „Planinsko dekle“, 4glasni možki zbor s tenor-solo. — 4. Nedved: „Oblakom“, mešani zbor. — 5. Ad. Schreiner: „Prvi poljub“, možki zbor s spremljevanjem glasovira. — 6. Foerster: „Ah, ni li zemlja krasna“, mešani zbor. — 7. * * * „Sukal sem veslo“, mešani zbor. — 8. Avg. Schäffer: Kukovica ali graščak in kmeta. Opereta v enem dejanji. — 9. Ples. — Vstopnina 30 kr. za osebo. Čast. društveniki so prosti. — Začetek ob 7. uri zvečer.

(„Narodna čitalnica“ v Kamniku) priredi v nedeljo dne 17. novembra t. l. veselico na korist „fonda za preuredbo odra“. Vspored: „Poglavje I, II. in III.“ Veseloigra v enem dejanji. Češki spisal G. Fflieger-Moravskij; poslovenil J. Mohorčič. — 2. „To sem bil jaz.“ Šaloigra v enem dejanji; poslovenil Miroslav Vilhar. — 3. Ples. — Vstopnina navadna. — Preplačila se z ozirom na zgoraj navedeni namen hvaležno vsprejmó. — Začetek ob 7. uri zvečer.

(Po smrti — sežgan.) V četrtek je umrl v Pragi gosp. Pavel Seithel, tajnik zavarovalnice „Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu“. Vsled njegove izrečne želje so truplo včeraj prepeljali v Gotho, kjer bo sežgano.

(Pasji kontumac) je napovedan v občini Dvor pri Žužemberku do 9. februarja prih. leta.

Telegrami.

Pulj, 16. novembra. Pri slovesnem obedu je pristanišni admiral Pitner nemškemu cesarju napil. Pruski princ Henrik je odgovoril: Če se dva močna naroda združita in si njujina cesarja podajata bratski roki, ustavljati se ne more nikdo tej zvezi. Pijem na zdravje plemenitega avstrijskega cesarja.

Belgrad, 15. novembra. Kralj Milan bo nocoj z iztočnim ekspresnim vlakom zapustil Belgrad.

Atene, 15. novembra. Zbornica je preko interpelacije o kretskem vprašanji prešla na

dnevni red ter vladi z 72 proti 54 glasovom zaupanje izrekla.

Atene, 16. novembra. Havasovo izvestje: Šakir paša je odstavljen, ker ni zatrl rabuko turških polkov.

Bukarešt, 16. novembra. Catargiu odstopil. General Mano je dobil nalog, da sestavi novi kabinet.

Rio Janeiro, 16. novembra. Tukaj je izbruhnila vstaja, ki namerava vreči vlado in proglasiti republiko. Armada nadvladuje položaj. Ministerstvo je dalo ostavko ter se je imenovala začasna vlada z Dafonsecom in Konstantom. Vojaki so mornaričnega ministra težko ranili.

Umrli so:

15. novembra. Blaž Rambrecht, prisiljenec, 48 let, Poljanski nasip 50, exudat pleurit. — Aleksander Klemenz, uradnega sluge sin, 6. let, Tržaška cesta 18, morbus Brightii.

V bolnišnici:

12. novembra. Jera Pristopec, delavka, 33 let, jetika. — Franc Ahčin, pek, 14 let, vsled telesne poškodbe.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		barometra v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		450.1	-4.0	brezv.	megla	
15. 2. u. pop.		750.1	5.2	"	jasno	0.00
9. u. zveč.		751.1	-0.2	sl. svzh.	"	

Srednja temperatura 1.0° za 2.8° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

16. novembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85	gl.	30	kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16 %	85	"	80	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	108	"	45	"
Papirna renta, davka prosta	100	"	70	"
Akeije avstr.-ogerske banke	925	"	—	"
Kreditne akeije	310	"	75	"
London	119	"	05	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleon.	9	"	47	"
Cesarski cekini	5	"	66	"
Nemške marke	58	"	42 1/2	"

Tržne cene v Ljubljani

dne 16. novembra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	66	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež,	4	71	Surovo maslo, "	—	96
Ječmen,	4	39	Jajce, jedno	—	3
Oves,	3	09	Mleko, liter	—	8
Ajda,	5	20	Goveje meso, kgr.	—	56
Proso,	4	55	Telečje	—	52
Koruza,	4	87	Svinjsko " "	—	50
Krompir,	3	03	Koštranovo " "	—	32
Leča,	11	—	Pišanee	—	28
Grah,	10	—	Golob	—	15
Fižol,	8	—	Seno, 100 kgr.	2	23
Maslo, kgr.	1	—	Slama,	2	50
Mast,	—	66	Drva trda, 4 mtr.	7	20
Špeh svež,	—	54	" mehka, "	4	25

Občinski tajnik

se išče

pri občini sv. Križ pri Svibnjem, pošta Radeče via Zidanimost. Plače na leto 152 gl. in prosto stanovanje. Zahteva se samski stan, zmožnost slovenskega in nemškega jezika v pisnji in govorjenji, pa pisarniška izvežbanost. (1)

ZA ZIMO!!!

Preč. duhovščini, p. n. gg. zdravnikom, logarjem, tovarniškim uradnikom, oskrbnikom in vsakateremu

v varstvo zoper prehlajenje

najbolje priporočeno:

1 trikot-flanelen telovnik in 1 take spodnje hlače skupaj gl. 2-75
isto za gospe 3-—
otročka spodnja obleka 1 do 1-50.

Naroče posreduje I. avstrijska trgovska nazn. novalnica v Brnu. (30-16)
(I. oester. Handels-Auskunfts-Bureau Brünn.)

Službo cerkvenikovo,

katere je že več let navajen, želi nastopiti

France Škofio,

(3-2)

stanujoč D. M. Polje pri Ljubljani.

Izdelovatelj
cerkvene posode itd.

Ljubljana
sv. Petra cesta
št. 27.

Priporoča svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. (21)

Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike.

Staro orodje in posode jemlje v popravo.

Osem svetinj!

Najboljše ročne harmonike

z 1, 2 in 3 vrstami tipk, orhestralna harmonika z jeklenimi glasovi, in usnjati mehovi lastnega izdelka, kakor vsi godbeni instrumenti, gosli, citre, flavte, klarineti, trompete, lajne, glasbene škatljice, ustne harmonike, okarine, lajnice, arisoni, lajnice za ptiče, albumi z godbo, pívni in vinski kozarci, necessairs za gospe z godbo itd.

JAN. N. TRIMMEL,
tovarna harmonik,

(30-16)

Dunaj, VII., Kaiserstrasse 74.

Ceniki franco in zastoj.

SUKNO

pošilja proti gotovini ali povzetju po čudovito nizkih cenah, in sicer:

le dobre kakovosti:

3-10 m. blaga za opravo	gl. 4-80
3-10 " " " " " " " "	boljšega " 6-80
3-10 " " " " " " " "	finega " 10-50
3-10 " " " " " " " "	najfinejšega " 16-50
2-10 " " " " " " " "	za suknje " 5-60
2-10 " " " " " " " "	finega " 12-16

tovarniška zaloga sukna

E. Flusser v Brnu,

(20-11) Dominikanski trg 8.

Obrazci gratis in franco. Neugajajoče vzamem nazaj.

Nič več mokre noge ali trdo usnje!

I. Bendiks iz št. Valentina na Spodnjem Avstrijskem ima izključno pravico v Avstro-Ogerski za izdelovanje c. kra. priv. nepremočljive

hranilne masti za usnje

katere vspeli so potrjeni s stotinami spričeval. Cene: cela škatlja 1 gl., 1/2 škatlje 50 kr., 1/4 škatlje 25 kr., 1/8 škatlje 12 1/2 kr.

Za likanje usnja priporoča ravnokar patentovano

hranilno tinkturo za usnje

ne lak za usnje ali momentni lik, tudi ne apretura za usnje, marveč bolj oljnato likalno črnilo, katero je preskusilo c. kr. državno vojno ministerstvo ter dovolilo, da se sme rabiti za usnje v c. kr. armadi. Cene: 1 kilo 1 gl. 20 kr., 1 steklenica št. 1: 1 gl., št. 2: 40 kr., št. 3: 20 kr. Razprodajalcem rabat. Dobiva se v vseh večjih krajih monarhije, v Ljubljani pri gg. Schusnigu & Weberju in A. Krisperju. — Sva imo pred ponarejanji! Prosi se za ponudbe v razprodajanju, kjer se ni založb. (30-26)

Protin,

revmatizem se more prav za gotovo ozdraviti, ako se rabi moja mast, katere izdelovanje je v moji družini dedna pravica in ki leči za vedno in v kratkem času protin, pakostnice, podagra in trganje po udih, takó, da so osebe, ki so leta in leta ležale bolne v postelji ter so konečno rabile to mast, popolnoma ozdravele. Za uspeh jamčim. Pošiljam jo v steklenicah z navodilom. Viljemina Sucha v Mladi Boleslavi (Jungbunzlau) na Češkem. Na tisoče pisem pričuje o vspešnem lečenju. Jedna steklenica 1 gl. 30 kr.

Vaše blagorodje! Ne morem si kaj, da ne bi se Vam zahvalil za poslano mi mast z navodilom, ker nisem mislil, da bodem še kdaj ozdravil. Trpel sem strašne muke v levi nogi in v križu celo pol-drugo leto, in večinoma nisem mogel vstati in se na noge postaviti, tako, da sem bil prisiljen plaziti se po zemlji. Poslušal sem Vaš svet in hvala Bogu, jedina steklenica Vaše masti me je popolnoma ozdravila, za kar se Vam srčno zahvaljujem in Bog naj Vas blagoslovi.

V SVETKOVI pri Pardubicah, dne 2. maja 1887.

(3-3)

Fr. Buchta, poljedelec.

Podpisani zahvaljujemo se slavni e. kr. privilegovani zavarovalni družbi

„Assicurazioni Generali“ v Trstu
(zastopnik za Kranjsko v Ljubljani g. C. Tagliapietra)
za točno in koulantno poravnanje vsled v našem poslopi št. 8 v Igriških ulicah dné 8. t. m. navstalega požara pro-
vzročene škode. Omenjeno uzorno poslujočo zavarovalnico
priporočamo najtopleje v vsakovrstno zavarovanje.

V Ljubljani, dné 12. novembra 1889.

(1) **Rodbina Seunig.**

Vrelec „Carinthia“, alkalična kiselica,

nahajajoča se poleg gradú Hagenegg na Koroškem,
odlična krepčilna pijača, katera se zlasti radi močne vse-
bine lithija (Lithion) priporoča kot zdravilo proti boleznim
v ledjih in v mehurji, ker jih večinoma prepreči ali celó
odstrani itd.

Glavna zaloga je v Železni kapli (Eisenkappel) na
Koroškem, od tod se (pošta v Kapli) razpošilja ta kiselica
v svet; za Kranjsko in Istro zalaga gosp. Miha Kastner
v Ljubljani. (43)

Najboljše
brnskoblago
prodaja po tovarniških cenah
zaloga tovarne
Siegel - Imhof
v Brnu.
Za eno elegantno
jesensko ali zimsko
moško opravo
zadostuje 1 kupon, 3-10 m
dolg, to je 4 dunajske vatl.
1 kupon stane
gld. 4-80 od navadne
gld. 7-75 od fine
gld. 10-50 od najfinije
gld. 12-40 od izborno fine
pristne ovčje volne.
Dalje se morejo v največji
izbiri dobiti: sviló prečkano
sukno, blago za gorje suk-
no, palmerston in boy za
zimsko sukno, surovo sukno
za love in gospodaje, pe-
ruvijske in tosking za sa-
lonske oprave, sukno za
ženske obleke itd., itd.
Za dobro blago in
točno dopisiljatev se
Uzorec zastoni in
franko. (15-15)

FR. CASERMAN,

izdelovalec obleke za gospode,
Šelenburgove ulice Ljubljana Šelenburgove ulice
(nasproti čitalnici)

se priporoča slavnemu občinstvu z mesta
in dežele v

izdelovanje obleke po najnovjšem kroju

po mogoče nizkih cenah; istotako svojo
bogato zalogo raznovrstnega doma-
čega in inozemskega blaga.

Posebno se priporoča prečastiti duhovščini v izde-
lovanje talarjev in razne obleke.

➔ Vzorec so franko na razpolago. ➔ (24)

Za manufakturne trgovce in zasebnike.

Izvrstne češke tkanine

znane tvrdke

Vilj. Markl, Wamberg (Češko).

Struks (bombažno blago) za moške obleke, najlepši obrazi.
Barhant, v vseh barvah, dobre vrste.
Kanafasse (posteljno blago), razne vrste, najle-ši
uzorec, dobre vrste.
Oksford za srajce in ženska krila, lepi uzorec, dobre vrste.
Grizett za ženske in otroške obleke, izvrstno in trpežno
blago. (10-16)

Uzorec gratis in franko. — Pošilja se proti povzetju.

Pečarnica FRANA JEUNIKARJA

v Ljubljani, Tržaška cesta št. 29

izdeluje

mnogovrstne zelene, rujave in bele

in (7-6)

druge glinaste izdelke

po najnižjih cenah.

Anton Krejči,

klobučar in krznar

8 Kongresni trg v Ljubljani Kongresni trg 8

priporoča prečast duhovščini in sl. občinstvu svojo
največjo zalogo najfinjših

klobukov in čepic

za gospode in dečke po izvanredno nizkih cenah.

Posebno velika zaloga vsakovrstne (13-12)

kožuhovine,

najfinjši kožuhovinasti plašči in muhi
za gospode, mestni in potovalni plašči.

Zahvala in priporočilo.

Udano podpisani zahvali se tem potom prečast.
duhovščini in sl. občinstvu za dosedanje naklonjenost
ter se ob enem priporoča tudi v bodoče v izveševanje
vseh v

čevljarstvo obrt

vstevajočih se del. Za točno, lično in trpežno izvršenje
jamči, istotako za mogoče nizko ceno. Splošno

Matija Horvat,

čevljarški mojster.

(26) v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32.

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, šture
za štokadoranje, samokolnice,
traverze in stare železniške šine
za oboke, znano najboljši kam-
niški Portland- in Roman-ce-
ment, sklejni papir (Dachpappe)
in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

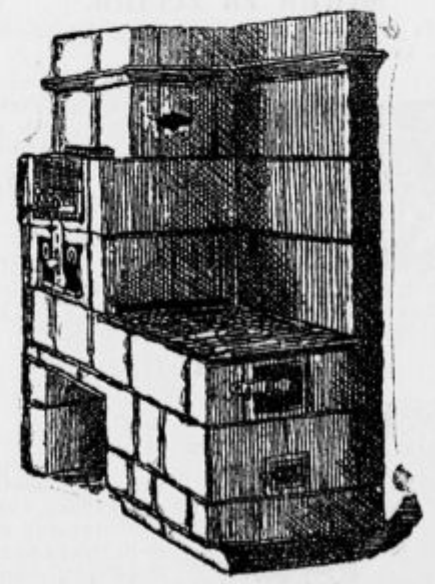
in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s ka-
terimi je mogoče v malih urah in
majhnimi stroški na pravem mestu do
vode priti; ravno tako se tudi dobivajo
vsi deli za izkopane vodnjake, železne
cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste
trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo: (50)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene
brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

➔ Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za
gnojenje polja.

Slovenski Zepni koledar

za leto 1890

izšel je ter se dobiva v jako lični obliki v
„Katol. Bukvarni“, pri J.
Giontiniju in M. Gerberju.

komad po 20 kr., po pošti 2 kr. več.
Knjižica je posebno primerna kot
novoletno darilo za kavarne, kojim se
dovoljuje primeren rabat. — Razproda-
jalcem po jako znižani ceni.

Tudi je dobiti v „Katol. Bukvarni“

„Koledar katol. tiskovnega društva
v Ljubljani“ za l. 1890,

namenjen zlasti slovenski duhovščini. Med
drugim podaja veroučiteljem zapisnik
učencev za več nego 400 otrok.

Udje „Katol. tiskovnega društva“ do-
bivajo ta krasnozvezani Koledar zastoni;
neudom stane 1 gld. 20 kr., po pošti
5 kr. več.

Lekarna Trnkóczy,

zraven rotovža v Ljubljani
na velikem Mestnem trgu,

priloroča tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pismenih zahval o naših izbornih skušenih domačih zdravilih. Lekarna Trnkóczy-jeve tvrde je pet, in sicer: Na Du naji Viktor pl. Trnkóczy, V., Hundsturmstrasse 113 (tudi kemična tovarna); dr. Oton pl. Trnkóczy, III., Radeckplatz 17, in Julius pl. Trnkóczy, VIII., Josefstädterstr. 30. V Građci (na Štajerskem) Vendelin pl. Trnkóczy. V Ljubljani Ubald pl. Trnkóczy. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako-le napravi: Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.

Marijacejske kapljice za želodec,

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje. Imajo izvrsten vseh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: manjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodcu, bltje srca, zabasanje, gliste, bolezní na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gold., 5 tucatov samo 8 gl.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istinite marijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-ja zraven rotovža na velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicht),

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žvečih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnoma trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Malicu“ z zraven stoječim znamenjem. 1 stekl. 50 kr. tucat 4 gl. 50 kr.

Če ni na steklenici zraven stoječega znamenja ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vratoból, jetiko, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr., 1 tucat 5 gl. Samo ta sirop za 56 kr. je pravi.

Kričistilne krogljice

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah á 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri vseh boleznih krav, konj in prašičev.

Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, pljučnih in vratih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka.

Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gl.

Cvet za konje.

Najboljšo mazilez o konje, pomaga pri pretégu žil, otekanji kolen, kopitnih boleznih, otrpnenji v boku, v križi itd., otekanji nog, mehurnih na nogah, izvrtanji, tiskanji od sedla in oprave, pri sušeti itd. skratka pri vseh vnanjih boleznih in hibah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gl., 5 stekl. z rabil. navodom vred samo 4 gl.

Svarilo! Naši izdelki so pristni, zanesljivi in zajamčeni, če imajo ime Trnkóczy in našo varstveno znamko. Zoper ponarejanje istih se sodnijski postops.

Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo

v lekarni Trnkóczy-ja v Ljubljani

zraven rotovža

in se vsak dan s pošto razpošiljava.

Brata Eberl,
izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov
in napisov.
Pleskarska obrt za stavbe in meblje.
Ljubljana, Radeckplatz 17,
za Franciškansko cerkvi v g. J. Vilharja hiš št. 4.
priporočata precast. duhovščini in p. n. občinstvu vse
v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot
znano rečno fino delo in najnižje cene.
Posebno pripravilne za prekupce so oljnaté barve
v ploščevinastih puščah (Blechbüchsen) v domačem
lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše
nego vse te vrste v prodajalnah. (16)
Cenike na zahtevanje.

Kavarna „Austria“
(Café Schmidt)
sv. Petra cesta šte. 34 v Ljubljani
(poleg mesarskega mosta) (25)
priporoča se sl. občinstvu z mesta in dežele
v mnogobrojni obisk. Postreže svojim gostom
z vedno svežo kavo in drugimi okrepčujo-
čimi pijačami ter ima na razpolago sloven-
skih in nemških časopisov veliko število.

(3-2)

Ustanove.

Št. 19119.

Za 1889. leto ima magistrat ljubljanski podeliti sledeče ustanove:

1. Jan. Bernardinjevo v znesku gl. 80-35
2. Jurij Thalmeinerjevo " " 86-26
3. Jos. Jak. Schillingovo " " 73-50
4. Jan. Jost. Weberjevo " " 82-52
5. Jan. Nik. Kraškovičevo v znesku gl. 75-60, do katere ima pravico hči ubogega meščana, kmeta, rokodelca ali delavca šentpeterske fare, ki se je letos omožila.
6. Jak. Anton Fancojevo v znesku gl. 71-40, do katere ima pravico uboga pošena nevesta meščanskega ali nižjega stanu.
7. Jos. Feliks Sin-ovo v znesku gl. 48-30, do katere imate pravico dve najbolj revni deklici iz Ljubljane.
8. II. Anton Raabovo v znesku gl. 200-04. Do ene polovice te ustanove ima pravico

ubožna in pošena vdova ljubljanskega meščana, do druge polovice pa ima pravico ubožna, dobro odgojena in že zaročena hči ljubljanskega meščana po poroki.

9. Jan. Nep. Kovačevo v znesku gl. 151-20, katera se ima razdeliti med štiri v Ljubljani bivajoče revne očete ali vdove-matere, ki imajo po več otrok in uboštva niso sami krivi.
10. Helene Valentinjeve v znesku gl. 84-—, katero je razdeliti med otroke v franciškanski fari v Ljubljani rojene, ki nimajo starišev in še niso 15 let stari.
11. Ustanovo za posle od neimenovanega dobrotnika v znesku gl. 50-40, katero je razdeliti med štiri uboge posle, ki več delati ne morejo in so na dobrem glasu.

Prošnje za te ustanove vložé naj se s potrebnimi prilogami vred pri tukajšnjem uradu

do 4. decembra 1889.

Mestni magistrat ljubljanski,

dné 4. novembra 1889.

KMETOVALEC.
Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.
Uradno glasilo
o. kr. kmetijske družbe
vojvodine kranjske.
Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.
„Kmetovalec“ izhaja 16. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gl., za 6. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gl. na leto. — Udje o. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.
Inserat (oznamila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na obeh straneh 16 gl., na 1/2 strani 8 gl., na 1/4 strani 5 gl. in na 1/8 strani 3 gl. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunanji kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunsaj (Wien, I., Wallfischgasse Nr. 10).
Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je o. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.
Z l. 1889 nastopi „KMETOVALEC“ VI. letnik. „KMETOVALEC“ je edini veči gospodarski list in ob enem najcenejši, zato ni čuda, ako je med najbolj razširjenimi slovenskimi listi. V l. 1888 prinesel je „KMETOVALEC“ na 212. straneh velike oblike 80 večih in 105 manjših gospodarskih in sicer poljedelskih, živinarskih, vinarskih in gozdnarskih člankov, nad 135 splošno zanimivih odgovorov na gospodarska vprašanja, katera so stavili naročniki vredništvu, blizu 175 gospodarskih novic itd. To berilo razjasnevalo je 50 podob. „VRTNAR“ je poseben vrtnarski strokovni list, kateri dobivajo naročniki „KMETOVALECA“ zastonj. „VRTNAR“ je prinesel l. 1888 na 96 straneh velike osmerke 85 večih in 78 manjših sadjarskih in vrtnarskih člankov ter blizu 70 podob.
Berilo v „KMETOVALECU“ in „VRTNARJU“ je dandanes za naprednega kmetovalca tako važno, da ne sme biti slovenskega gospodarja brez teh koristnih listov.
„KMETOVALEC“ s prilogo „VRTNAR“ stoji na leto 2 gl., gg. učitelji plačajo pa le polovico. Udje o. k. kmetijske družbe dobivajo „KMETOVALECA“ zastonj.
Naročila sprejema o. k. kmetijska družba v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 5.
Naročniki, ki vstopijo med letom, dobijo vse iziše številke. (12-11)